

De Commissie Vrouwen en Ontwikkeling

De Commissie Vrouwen en Ontwikkeling is een adviescommissie die in oktober 1994 officieel geïnstalleerd werd door de Belgische staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking.

De commissie viert haar vijfde verjaardag. Dit is meteen een gelegenheid om een eerste balans op te maken en een nieuwe voorstellingsbrochure samen te stellen voor de buitenlandse en nationale, zowel vrouwelijke als mannelijke, correspondenten en gesprekspartners.

Redactie: Isabelle Jacquet,
ondervoorzitster van de commissie.

Werkten mee aan de brochure:
Alison Woodward,
Anne Rowie,
Hélène Ryckmans,
Josée Goethals,
Kristin Ritsert,
Sophie Pereira.

© De Commissie Vrouwen en Ontwikkeling
September 2000

De CVO: wie?

De CVO bestaat voor de overgrote meerderheid uit vrouwen, maar er maken ook enkele mannen deel van uit. Opleiding, achtergrond, nationaliteit en moedertaal variëren.

Onder de leden zijn er economen, juristen, agronomen, sociologen, artsen, psychologen, pedagogen, biologen, antropologen, historici, opvoeders...

Zij komen uit het verenigingsleven, uit niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkeling of voor vrouwen, uit officiële instanties die opkomen voor de rechten en de plaats van de vrouw, uit de universiteiten en uit de administratie van ontwikkelingssamenwerking.

Aanvankelijk waren de meeste leden Belgen, maar omdat de commissie ook burgers uit derdewereldlanden wil tellen, zitten er nu ook Chileense, Kongolese en Peruviaanse vrouwen in de commissie.

De CVO heeft Nederlandstalige en Franstalige leden. Bijgevolg zijn de werktalen het Nederlands en het Frans.

De CVO: ontstaan?

Ook al dateert de oprichting en de institutionalisering van de ontwikkelingssamenwerking van begin jaren '60, de wil om rekening te houden met de plaats en de rol van de vrouw is vrij recent. Het was dan ook in een reeds bestaand kader dat vrouwen zich in de jaren '80 begonnen in te zetten en te organiseren om de rechten van vrouwen uit de Derde Wereld te verdedigen.

In België moesten de bevoegde autoriteiten en instanties ervan overtuigd worden structuren uit te tekenen om het lot van de vrouwen te verbeteren in die arme landen waar België ontwikkelingsprojecten financiert.

Er waren heel wat hindernissen, rompslomp en getalm. De verdediging van de vrouwenrechten werd echter een steeds belangrijker thema in de internationale ontwikkelingsinstanties. Die factor, en vooral het feit dat kort nadien de VN- Wereldvrouwenconferentie plaats had in Peking (september 1995), zorgde ervoor dat de laatste weerstand overwonnen werd. Uiteindelijk werd de CVO aangesteld. Qua model en werking is de CVO een adviescommissie.

Het secretariaat wordt verzorgd door de cel "Vrouwen en Ontwikkeling" van de administratie die verantwoordelijk is voor de internationale samenwerking, de DGIS (Directie-Generaal van de Internationale Samenwerking) van het ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse handel en Internationale Samenwerking.

De CVO: wanneer?

De plenaire vergaderingen hebben minstens zes keer per jaar plaats, die van het bureau één keer per maand. Het werkritme, de specifieke en ad hoc-werkgroepen hangen af van de actualiteit, de omstandigheden, de termijnen enz.

De CVO: waarom?

De CVO heeft als doel bij te dragen tot de verbetering van het lot van de vrouwen in de Derde Wereld, onder meer door hun economische, sociale en politieke situatie te verbeteren, hun morele en fysieke integriteit te waarborgen en te ijveren voor de toepassing van de internationale verdragen en verklaringen die een eind willen maken aan elke vorm van discriminatie van vrouwen.

Missie:

- de minister adviseren bij de uitwerking en tenuitvoerlegging van een beleid inzake vrouwen en ontwikkeling
- op eigen initiatief adviezen uitbrengen over elk probleem dat verband houdt met het thema vrouwen en ontwikkeling
- de initiatieven en activiteiten in dit domein ondersteunen door coördinatie, overleg en uitwisseling van informatie
- de activiteiten bevorderen voor de bewustmaking van de publieke opinie voor de problematiek vrouwen en ontwikkeling.

(Uittreksel uit het Koninklijk Besluit van 14-12-93 ter oprichting van de Commissie, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 16-02-94).

De CVO: wat?

- ***Welke zijn de doelstellingen, de doelgroepen, de verwezenlijkingen, de middelen en de resultaten?***

DOELSTELLING I

De CVO wil de situatie van de vrouwen in de Derde Wereld kenbaar maken. Ze wil informatie verzamelen en verspreiden over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden, maar ook en vooral over hun verzet, hun dynamisme en hun acties. De CVO wil dat er rekening gehouden wordt met de mening van deze vrouwen, dat hun rechten gerespecteerd worden en dat ze erkend worden als volwaardige wereldburgers.

DOELGROEP

Voor dit soort actie richt de CVO zich tot het grote publiek. Tot op vandaag zijn het vooral vrouwen die deelnemen aan de activiteiten en reageren op de uitnodigingen. De commissie wil echter zowel vrouwen als mannen bereiken.

VERWEZENLIJINGEN

Om dit doel te bereiken, werkt de CVO meestal samen met groepen die zich inzetten voor dezelfde zaak.

Zo organiseerde de CVO op 26 oktober 1995 een studievoormiddag "Post Peking".

Daarbij maakte ze de balans op van de resultaten, de verworvenheden en de follow-up van de Wereldvrouwenconferentie.

Op 28 maart 1998 organiseerde de CVO samen met de NGO Solidariteit Afghanistan - Belgium en de GRAMNA (Groupe de Recherche sur l'Asie Musulmane non arabe) van de ULB (Université Libre de Bruxelles) een studiedag.

Daarbij nodigden ze drie Afghaanse vrouwen uit om te komen getuigen over de ellendige en onduidelijke situatie, kortom over de terreur die het Taliban-regime in Kaboel uitoefent op vrouwen.

Samen met het 8 maart-Comité, dat de meeste Belgische vrouwenorganisaties omvat, nam de CVO deel aan de dag van 8 maart 1998 over de thema's tewerkstelling en burgerschap. Binnen dat comité houdt ze zich ook bezig met de voorbereiding van de Wereldvrouwenmars in oktober 2000 tegen armoede en geweld op vrouwen.

Dankzij de deelname van de CVO aan het 8 maart-Comité kon de problematiek van de vrouw uit het Zuiden opgenomen worden in het grote feministische debat.

MIDDELEN

Bij al deze activiteiten voor het grote publiek worden de media ingeschakeld en worden er documenten gepubliceerd.

Op 8 maart 1998 leidde de CVO een workshop om na te denken en ideeën uit te wisselen over de institutionele rol van een commissie zoals de hare.

Daarnaast werkten leden van de CVO actief mee aan een workshop voor artistieke expressie over de situatie van de vrouw in Afghanistan en aan een workshop over de situatie van Latijns-Amerikaanse migrantenvrouwen, onder leiding van de vereniging Anacaona.

Ten slotte nodigt de CVO vertegenwoordigsters van de Derde Wereld uit om te komen deelnemen aan de werkzaamheden.

Zo kwam er een vertegenwoordigster van het Cabinet de prospective sociale van Tunesië (1996) en een delegatie van vertegenwoordigsters van 5 Chileense NGO's (niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkeling) (1999).

DOELSTELLING II

De CVO wil dat binnen de administratie en het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking en binnen de NGO's voor ontwikkeling het genderthema erkend wordt en prioriteit krijgt. Om dat doel te bereiken, moeten er soms heel wat obstakels overwonnen worden: de miskenning, de vooroordelen, de (al dan niet openlijke) minachting en de opvatting dat het slechts om een modeverschijnsel gaat.

DOELGROEP

- De ambtenaren en de leden van het kabinet van Internationale samenwerking,
- de professionals van de NGO's voor ontwikkeling.

VERWEZENLIJkingen

De CVO geeft, op verzoek van het ministerie of op eigen initiatief, advies en levert een zo pragmatisch mogelijke bijdrage tot de sectorale beleidsnota's.

Ze behandelde de volgende onderwerpen: politiek, multilaterale strategieën, armoede en mensenhandel, vrouwen en conflicten, reproductieve gezondheid, sociale economie, duurzame ontwikkeling, onderwijs, landbouw en voedselveiligheid, basisinfrastructuur.

Samen met de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (een adviescommissie zoals de CVO) organiseerde de commissie medio 2000 een internationaal colloquium waarbij het concept gender behandeld werd in samenhang met het concept duurzame ontwikkeling.

MIDDELEN

De CVO richt werkgroepen op waarin de thema's bestudeerd en bediscussieerd worden, eventueel met de hulp van externe expertes.

Na haar eerste conclusies te hebben geformuleerd, brengt de groep verslag uit aan het bureau of aan de commissie, die dan bepaalt hoe die conclusies moeten worden bekendgemaakt: via een nota, commentaar, een brief of een ander soort document. In sommige gevallen ontmoet de commissie de betrokken ambtenaren en professionals, zodat een reactie beter kan worden afgestemd op hun verwachtingen. Naar aanleiding van de adviesnota over reproductieve gezondheid leidde deze samenwerking tot de organisatie van een studievoormiddag voor de ambtenaren van DGIS.

Ten slotte zorgt de CVO voor de verspreiding - en eventueel ook de vertaling - van referentieteksten over de problematiek van vrouwen en ontwikkeling, bewustmakingshandleidingen en guidelines, bijvoorbeeld de "Handleiding Gender in de praktijk" NCOS (1998) en de "Gids voor economische alfabetisering" WIDE (1999).

DOELSTELLING III

De CVO wil optreden als waakhond, om na te gaan of de plaats en de rol van de vrouw op het gebied van ontwikkelingssamenwerking erkend worden.

DOELGROEP

- Beleidsmakers (zowel mannen als vrouwen).

VERWEZENLIJkingen

De CVO herinnert de politieke verantwoordelijken systematisch aan de verbintenissen die België is aangegaan door de verdragen en overeenkomsten te ratificeren om discriminatie van vrouwen te bestrijden. We citeren in dit verband de CEDAW (Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen), de Verklaring en het Actieplatform van Peking. De CVO heeft gereageerd op de oproep van de verantwoordelijke van de Commissie voor Gelijke Kansen en vier leden van de CVO hielden een uiteenzetting tijdens twee publieke hoorzittingen in de Senaat (maart en april 1998).

Naar aanleiding van een studiedag over het thema Sociale Economie heeft de commissie na het lezen van de voorbereidingsdocumenten heftig gereageerd, omdat er nergens sprake was van de essentiële bijdrage die vrouwen leveren in deze economische sector. De CVO kreeg de toestemming om het woord te voeren tijdens de openingszitting (studiedag over de Sociale Economie - Oostende - maart 1997).

Naar aanleiding van de beroering in september 1998 die ontstond na de dood van de kandidaat-vluchteling Sémira Adamu, verspreidde de

toenmalige staatssecretaris een communiqué waarin hij nergens verwees naar de nochtans zeer specifieke situatie van deze vrouw, die op de vlucht was voor een gedwongen huwelijk, en meer algemeen naar de problematiek van de vrouwelijke vluchtelingen. De commissie heeft een brief over deze thema's verspreid.

Ten slotte gaf de CVO commentaar op de nieuwe procedures voor de financiering van de NGO's die in de loop van 1998 werden ingevoerd. Er werden berichten verspreid over de talrijke herstructureringen van de bevoegde administratie voor ontwikkelingssamenwerking. Deze reacties hadden als doel het effect na te gaan van de getroffen maatregelen op de situatie van de vrouwen die in de NGO's en de administratie werken. Opnieuw wees de CVO op het belang van de gender benadering en de structurele ondersteuning ervan.

De CVO ondersteunt met alle mogelijke middelen de cel 'Vrouwen en Ontwikkeling' in de administratie. Die steun is nodig, want sinds deze cel werd opgericht, heeft ze nooit kunnen rekenen op de werkrachten die haar nochtans officieel zijn toegewezen in het organigram van de administratie.

MIDDELEN

De CVO wil zoveel mogelijk naar buiten treden en haar dynamisme en knowhow bewijzen.

Zij analyseert in de mate van het mogelijke de feiten, gebeurtenissen en standpunten, en reageert er zo constructief mogelijk op door een nieuw perspectief uit te tekenen en een andere manier van werken voor te stellen.

DOELSTELLING IV

De CVO ijvert voor de toepassing van de internationale overeenkomsten/verklaringen die als doel hebben komaf te maken met elke vorm van discriminatie van vrouwen.

DOELGROEP

- De verantwoordelijken voor de politieke besluitvorming en
- de ambtenaren van het betrokken ministerie.

VERWEZENLIJINGEN

- maakten leden van de CVO deel uit van:
 - de officiële Belgische delegatie op de Wereldvrouwenconferentie (PEKING, september 1995)
 - de Internationale Conferentie over Mensenhandel (WENEN)
 - de Conferentie van de Commissie voor de Europese Economische Ontwikkeling over de opvolging van Peking (GENEVE januari 2000)
 - de bijzondere zitting van de Verenigde Naties over de opvolging en uitwerking van het Peking Actie Platform (NEW YORK maart en april 2000)
- in februari 1998 had ze ook een ontmoeting met een delegatie van Unifem.

De CVO: toekomst?

Vijf jaar na haar oprichting kan de CVO een grotendeels positieve balans voorleggen. Haar grootste verdienste is dat ze de commissie tot leven heeft gewekt, ze bekend heeft gemaakt en haar stem heeft laten horen.

Als er geen radicale veranderingen of drastische besparingen worden doorgevoerd, zal de CVO blijven bestaan. Momenteel wordt ze echter niet bedreigd; bovendien is ze - alle verhoudingen in acht genomen - ondertussen uitgegroeid tot een referentie.

Haar adviezen worden meestal gunstig onthaald. In sommige gevallen deelden de ambtenaren mee dat ze het op prijs stelden dat er concrete en pragmatische aanbevelingen geformuleerd werden en dat ze er rekening mee zouden houden. Toch kreeg ze voor sommige van haar werkzaamheden te weinig feedback en respons.

Ook de bijdragen en de bewustmakingstaak van de CVO weken enthousiaste reacties los. Een ander positief punt is dat de leden van de commissie elkaar in de loop der jaren beter hebben leren kennen en hebben leren samenwerken. De weg die ze samen hebben afgelegd, is een prestatie op zich. Ondanks de diversiteit van de leden en andere moeilijkheden is de CVO een doeltreffend en creatief uitwisselingsforum, vooral dan binnen de werkgroepen.

Betekent dit dat de balans perfect is? Zeker niet. Het werk en de doeltreffendheid van de CVO worden immers gehinderd door de werkoverlast van het secretariaat en de grote diversiteit binnen de commissie.

De meeste leden van de CVO zijn heel dynamische vrouwen die zich sterk inzetten voor hun beroep en zich ook dikwijls ten volle engageren als militanten.

Dat maakt uiteraard de rijkdom uit van de CVO. Er is echter ook een keerzijde aan de medaille: de leden van de CVO zijn te weinig beschikbaar en kunnen te weinig tijd besteden aan de activiteiten en de werkzaamheden van de commissie.

Het beheer en het secretariaat van de CVO behoren tot de bevoegdheden van de cel 'gender' binnen de administratie die verantwoordelijk is voor ontwikkelingssamenwerking. Deze taken worden bemoeilijkt door de werkoverlast van de cel, die nooit over voldoende personeel heeft beschikt om haar opdracht naar behoren te kunnen vervullen.

Een ander probleem, dat de CVO echter geleidelijk aan het overwinnen is, is de diversiteit van haar leden. Samen hebben ze heel wat knowhow en ervaring in huis. Om hun capaciteiten beter op elkaar af te stemmen, hebben ze op 28 mei 1998 hun projecten verduidelijkt en systematisch uitgewerkt, om op die manier de basis te leggen voor een activiteitenprogramma voor de komende jaren (met de hulp van het onderzoeksbureau "*South Research*" - methode van het logisch kader).

Het secretariaat van de CVO wordt verzorgd door de leden van de cel "Vrouwen en Ontwikkeling" binnen de DGIS (Directie-generaal van de Internationale Samenwerking).

- Verantwoordelijken:
Sophie Pereira en Fadila Hosna
- Adres:
Brederodestraat 6
1000 Brussel
België
- **Tel :** 32/02/519.05.26
- **Fax :** 32/02/519.06.83
- **E Mail :** spereira@badc.fgov.be